

مجله فلاحیت و تجارت

سال اول

شماره ۱۸

۱۵ قوس یونت ئیل ۱۲۹۷

مقالاتی که با قید امضاء درج میشود خالی از رسمیت است

تبلیغات

شعبه رنگ رزی مدرسه صنایع

ه - دباغی - جرم سازی
و - کاشی سازی

ز - فلز کاری
مس - مسگری - آسیاب زینت سازی - نقره
سازی - مفوض کاری - ترکیب فلز - ساختن
حروف چاپ - اسباب طلا - اسلحه غیر ناربه

✽

چون عجله ایجاد یک شعبه رنگ رزی در مدرسه صنایع برای ترقی صنعت قالی بافی ایران و آموختن طریقه های علمی رنگ آمیزی و شناسائی الوان ثابت و غیر ثابت نهایت لزوم و اهمیت را دارد این وزارت خانه تاسیس شعبه مزبوره را در نظر گرفته بود و پرگرام آن را تهیه نموده و چون در تاریخ ۱۹ محرم ۱۳۳۳ بموجب تصویب هیئت دولت که از محل معافیت صدور قالی های رنگی برای تاسیس چنین شعبه عواید مخصوص در نظر گرفته شده است به هیئت وزراء عظام پیشنهاد نمود که از محل مزبور بودجه شعبه رنگ رزی مدرسه صنایع را تصویب فرمایند و هیئت دولت در جلسه ۲۷ عقرب ۱۲۹۷ تصویب نامه ذیل را در تعقیب پیشنهاد این وزارت خانه صادر فرموده اند :

تصویب نامه هیئت وزراء عظام

نمره ۲۵۵۷

وزارت جلیله مالیه

در جلسه ۲۷ عقرب ۱۲۹۷ مطابق چهاردهم صفر هزار و سیصد و سی و هفت هیئت وزراء عظام بموجب پیشنهاد وزارت جلیله فلاحیت و تجارت و فواید عامه مواد سه کانه ذیل را تصویب و مقرر فرموده اند :

چنانکه در قسمت رسمی شماره ۵ مجله فلاحیت و تجارت اشعار شده است دیربازی است که اولیای دولت علیه برای تهیه کار و رفع عسرت کارگران و صنعتگران به خیال تاسیس یک باب مدرسه صنایع در شهر طهران افتاده دربدو امر کمیسیونی مرکب از اشخاص بصیر در ایجاد مدرسه مزبوره ودقت در تهیه وسایل تاسیس آن مذاکراتی بعمل آورده و تصمیم شد که مدرسه مرکب از هفت شعبه برای مقصود فوق دایر شود. عجله پرگرام شعب مذکوره بشرح ذیل تهیه شده است که در موقع مقتضی شعب مدرسه صنایع افتتاح شود :

پرگرام عملی مدرسه صنایع

مکتب صنایع به هفت شعبه منقسم میشود

- (ا) رنگ ریزی : رنگهای طبیعی - رنگهای مصنوعی
- (ب) - صنایع نساجی : صنعت نساجی از نقطه نظر ترقی صنایع داخلی :
اول قالی بافی - دوم منسوجات مخصوصه از قبیل عبا شال کسکر و شال خلخال - ابریشم بافی یزد - شال کرمانی - مخمل یزد - منسوجات تنکابن و غیره و غیره
- (ج) - نجاری : منبت کاری - آبنوس کاری - مبل سازی - صنایع مخصوصه از قبیل خاتم کاری
- (د) - بنائی : ساختمان داخلی - راه سازی - تهیه جوانان تحصیل کرده بسمت سرکاری - تهیه مصالح : آجر - ساروج - سمند - آهک - گچ - و بعضی اطلاعات مخصوصه در خصوص معماری

مخارج اثاثه شعبه رنگ ریزی مدرسه صنایع مبلغ ششصد و بیست و پنج تومان اعتبار داده میشود که بمحض صدور این تصویب نامه پرداخته خواهد شد

ماده سوم - وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه و وزارت مالیه مامور اجرای این تصویب نامه میباشند
تصویب نامه در کابینه ریاست وزراء ضبط است
وثوق الدوله
مهر ریاست وزراء

نظر به تصویب نامه فوق پرگرام شعبه رنگ ریزی مدرسه صنایع را بشرح ذیل تهیه نموده است که در موقع افتتاح شعبه مزبوره بموقع اجری گذارده شود :

ماده اول - برای شعبه رنگ ریزی مدرسه صنایع که محل آن را تصویب نامه ۱۹ محرم ۱۳۳۳ از باب حق معافیت قالیهای رنگی بخارجه تعیین مینماید از اول برج قوس هذه السنه یونت نیل سالانه مبلغ سه هزار و نهصد و چهل تومان اعتبار داده شود که وزارت مالیه از بابت عایدات معافیت قالیهای رنگی برای مصارف شعبه رنگ ریزی بوزارت فواید عامه تادیه نماید مبلغ مزبور از بابت حقوق اجزاء و مخارج متفرقه این شعبه خواهد بود حقوق مسیو واهر نکامف که برای مدیریت شعبه نامزد شده اند از این مبلغ خارج وبموجب کترات علیحده تعیین خواهد شد
ماده دوم - بعلاوه مبلغ مذکور در ماده فوق برای

پروگرام شعبه رنگ ریزی مدرسه صنایع

شعبه رنگ ریزی بدو قسمت عملی و علمی منقسم میشود :

اول قسمت عملی رنگ ریزی

۱ - این قسمت عبارت است از تحصیل رنگ هائیکه در لابراتوار های عملی کارخانجات بوسیله مواد ذیل مؤثر واقع می شوند :

رنگهای طبیعی : روناس - ا-پرک - برگ درخت توت - برگ های مو - پوست های انار - علف های مخصوصه تبریز و زنجان - قرمز دانه - نیل و غیره که بایستی طریقه ترکیب و تشکیل مجموعه رنگ های مذکوره آموخته شود

ب - **رنگهای مصنوعی** : ساختن رنگها بوسیله مشتقات آلیزارین - آتراسن - اتراکمی - رنگ های ثابت کننده - رنگهای نامیه و بعضی رنگهای مخصوصه که در تفار های کارخانجات آلمان و سویس و انگلیس خیلی رواج و در سلطان آباد و همدان و تبریز محل استعمال دارند ورود آنها هم پس از تدقیقات زیاد بداخله اجازه داده شده است

ج - **تجربیات مخصوصه که مربوط بهر دو قسمت مدرسه است** : ۱ - شستن پشمها ۲ - سفید کردن پشمها ۳ - طریقه جیدن پشم ۴ - اصلاح آبها ۵ - تجزیه و تقطیر رنگها ۶ - امتحانات ولابراتوار محصول شیمیائی که در رنگ خیلی مورد استعمال دارند - ۷ طریقه شستن قالی و طریقه استحکام و امتحان استحکام آن

دوم قسمت علمی رنگ ریزی

این شعبه مخصوص شاگردانی است که مایلند بعد ها یارنگ ریزی عملی را بیاموزند و یابسمت ممیزی وارد اداره کل گمرکات بشوند

د - **اطلاع مختصری از شیمی** :

۱ - ترسیم صنعتی محصولات ذیل : سود - سولفات سودیک - آسید سوافوریک - تیریک - کلورید ریک -

آستیک - فرسیک و غیره

(۲) تحصیل آنها از نقطه نظر صنعتی

(۳) تحصیل رنگهای ثابت کننده : زاج - کرم - قلع - آهن و مس

(۴) اطلاعات مختصری از بنزن

۵ - اطلاعات فنی منسوجات :

تحصیل پشم و ابریشم از نقطه نظر اصلاح و رنگ - شستن - سفید کردن - (شستن - چیدن - ماخذ - صفت خالص بودن

و - اطلاعات فنی الوان :

تحصیل مواد نباتی و قرمز دانه - تحصیل نیل - تحصیل علمی مواد ملونه انی لین و سایر مواد ملونه مصنوعی

مشقه از بنزن

ز - ممیزی رنگها بر طبق احتیاج اداره کل گمرکات

استخدام در دوایر ممیزی اداره گمرکات حاضر خواهند شد .

قسمت عملی : این قسمت ده نفر از شاگردان و اطفال صنعتگران را از مراکز عمده قالی بافی از قبیل سلطان آباد و کرمان و خراسان و همدان و کاشان و غیره قبول میکند و اصول عملی رنگ ریزی را که عبارت از شناختن رنگهای ثابت و غیر ثابت و طریقه بکار بردن الوان و غیره باشد تعلیم نموده و بدین طریق صنعتگران را به ترقی این فن آشنا میکند .

شعبه رنگ ریزی مدرسه صنایع بطوری که در اعلان جداگانه با اطلاع عموم خواهد رسید مرکب از دو قسمت خواهد بود :

قسمت علمی : ده نفر شاگرد که تحصیلات مقدماتی خود را انجام داده و مقدمات فیزیک و شیمی را آموخته باشند قبول خواهد نمود این شاگردان اصول علمی شیمی الوان و تمیز بین الوان نباتی و مصنوعی و ثابت و غیر ثابت و طرق بکار بردن و تجزیه و ترکیب رنگها و ساختن الوان طبیعی و مصنوعی را آموخته و بدین وسیله برای

فلاح و متعلقات آن

زراعت گندم

(۲)

را درو نموده باشد بدین ترتیب که گندم زود رس را اول و بعد مرتباً سایر گندمها را درو کند مخلوط کردن چند قسم گندم و کاشتن آن هم مفید است بلکه فایده آن از طریقه مذکور بیشتر است زیرا امتحان شده است که هر گاه دو نوع گندم را مخلوط نموده بکارند حاصل آن بیشتر میشود از آنکه آنها را جداگانه کاشته باشند علت خیلی ساده است :

انواع گندم در مواد غذایی تا درجه فرق دارند دو نوع گندم مخلوط در قسمتی از اغذیه شریک و در قسمت

گندمهای مختلط - یکی از احتیاطهای لازم - بجهت یکنفر زارع آن است که چند قسم گندم را در اراضی خود بکارد زیرا مقاومت گندمهای مختلفه در مقابل سرما و خشکی و کم غذایی متفاوت است پس هر گاه یک نوع گندم را آسیبی برسد ممکن است نوع دیگر محفوظ مانده جبران خسارت آن را بنماید فایده دیگر آنکه چون هر کدام در موقع مخصوص کل میدهند و میرسند زارع میتواند در هنگام درو طوری کار خود را تقسیم نماید که در بهترین اوقات کلیه گندمهای خود

دیگر جدا هستند در آن قسمت جدا هر کدام مواد خود را جذب میکنند و یک یا چند ماده را به مقدار زیاد از زمین نمی‌خواهند از برای مخلوط نمودن چند قسم گندم باید هر یک از آنها را جدا گانه گرفت و به نسبتی که تجربه بهتر نشان میدهد مخلوط نمود

استعمال سولفات دو کور یور (کات کبود) در بذر

یکی از امراض شایع گندم سیاهک *Carie* است که از نوعی قارچهای ذره بینی تولید میشود بواسطه این آفت مواد نشاسته داخل گندم مبدل بیک ماده سیاه رنگ عفنی میگردد تخم *Spores* قارچهای مولد این مرض در روی دانه های گندم فراوان است هر گاه چنین گندمی کاشته شود قارچ سابق الذکر بوجود آمده مرض را تولید میکند وسیله جلوگیری از آن بقرار ذیل است :

بجهت ۲۵ من تبریز گندم مقدار دو سیریا دو سیر و نیم کات کبود در سه الی چهار من آب حل میکنند و گندم را در روی تخته کسترده محلول را کم کم میریزند و گندم را زیر و رو مینمایند تا زمانی که تمام دانه ها آلوده شود بعد روی آن را می پوشانند و روز آتیه میکارند این عمل بایستی در موقع کاشت گندم مجری شود و هر مقداری که در یک روز میتوان کاشت بایستی روز قبل تهیه کرد

مقدار بذر - موافق تجربیاتی که فزحان عالم فرنک نموده اند گندمی که خوب عمل کند در هر متر مربع سیصد الی چهار صد سنبل میدهد پس باید بقدری بذر کاشت که در هر متر مربع ۳۰۰ الی ۴۰۰ سنبل برآید ولی از یک مقدار بذری که کاشته میشود تمام سبز نمیکردد قسمتی زیاد زیر خاک رفته از تنفس محروم میماند و بعضی روی خاک میافتد و برخی فاقد قوه جوانه زدن بوده سبز نمیکند و قسمتی هم طعمه طيور میشود بطوریکه میتوان کف نصف (یا بیشتر) بذر بهدر میرود . اما در مقابل اغلب دانه ها بعوض یک سنبل چندین سنبل میدهد و میتوان این زیادی سنبلها را بجای آن مقدار هدر رفته قبول نمود حال زارعی که میخواهد بذر خود را بکارد شاید از ماستوال کند چقدر بذر بجهت یک خروار زمین لازم است ؟

در جواب چنین شخصی نمیتوان گفت فلانقدر من تبریز زیرا مقدار بذر بر حسب کوچکی و بزرگی دانه و وضع آب و هوا و طبیعت خاک و طریقه کاشتن تغییر میکند

هر قدر هوا سرد تر باشد بایستی بیشتر کاشت زیرا مقداری از سرما سوخته و نمو نمیکند و هر قدر هوا معتدل و مرطوب باشد باید کمتر کاشت زیرا اکثر دانه ها نمو نموده و برومند میشوند

ولی ما ذیلاً طریقه را ذکر میکنیم که بانوسيله هر زارع میتواند با اندک دقت و حوصله مقدار لازمه بذرا بجهت زمین شخصی خود تعیین نماید

پس از انتخاب بذر زارع معین میکند از قرار متر مربعی ۳۰۰ الی ۴۰۰ تخم چه مقدار بذر بجهت یک هکتار زمین (۱۰۰۰۰ متر مربع) لازم است بدین طریق که اول یک سیر گندم را شمرده و تعیین میکند چند دانه است از روی آن عده دانه های یکمن معین میشود بعد عده دانه ها را تقسیم میکند بر ۳۰۰ یا ۴۰۰ معلوم میشود یک من گندم بجهت بذر افشانی چند ذرع زمین کافی است پس از رسیدن باینجا به آسانی معین میشود یک خروار یا یک جریب زمین چقدر بذر لازم دارد

ماهم بهمین طریق حساب نموده مقدار لازمه از دو نوع گندم ذیل را که یکی ریزو یکی درشت است بجهت بذر افشانی یک هکتار زمین معین کرده ایم

گندم کوسه	تخمیناً	۴۰	الی	۵۰	من
گندم شتر دندان	«	۶۵	«	۸۷	من

محاسبه مزبوره کامل نیست زیرا ممکن است زمین بر قوه یا کم قوه و هوا سرد و یا گرم باشد پس از آنکه بدین ترتیب حساب کرد و کاشت باید در موقع رسیدن گندم معین کند بطور متوسط یک متر مربع مزرعه خود چند سنبل داده است اگر چنانچه دید عده سنبل از ۴۰۰ بیشتر است معلوم میشود پر زور کاشته است و اگر از ۳۰۰ کمتر میباشد تنگ بوده است و موافق این نظریه میباید مقدار بذر را کم یا زیاد نماید در فوق ذکر کردیم بعضی دانه ها ممکن است فاقد قوه روئیدن باشند - ملاحظه این مطلب خیلی اهمیت دارد و شخص زارع باید در موقع کاشتن تخمیناً معین کند چقدر بذر از این راه بهدر میرود طریقه تعیین آن به ترتیب ذیل بسیار سهل است (بقیه دارد)

علی تجریشی - ناظم و معلم دبستان بزرگان کریم

پلتیک تجارتي

(۲)

تعرفه تجارتي

شیشه مصنوعی یکصد دینار و معدنی طبیعی یکصد یک شاهی اضافه نمود

ماکولات - روغن و کره - در واردات روغن که درجه جلی باشد یکصد چهارصد دینار (۲۰۵۰/۰) و انواع دیگر معاف میباشند در صورتیکه کلیه صادرات یکصد هشتصد دینار (۴۰۸۰/۰) میپردازند محض ترقی تجارت فلاحی بران خوبست حقوق کمر کی صادرات حذف شود و از واردات يك حقوق استانیستکی صدی نیم الی صدی يك ماخوذ شود

برنج - یکی از مهمترین مواد تجارتي ایران می باشد (۱۵ کرور تجارت) در واردات (۱۰/۰) یکصد یکصد دینار در صورتیکه در صادرات برنج پاك کرده ده من پانزده شاهی (۲۰۵/۰) و پاك نکرده ده من هفت شاهی (۲۰/۰) که يك تشویقی است از اینکه برنج در خارج پاك شود اگر حقوق صادرات برنج پاك کرده حذف شود و برای برنج پاك نکرده یکصد یکصد دینار (۱۶۰/۰) معین شود و حقوق واردات را یکصد هفتصد دینار (۷۰۰/۰) بنماید ضرر عایداتیکه از حذف حقوق صادراتی وارد میشود جبران شده است

- جنس - مهمترین محصول ایران محصول جنسی میباشد و امید است که در آتی یکی از مواد مهم واردات ممالکت شود در صورتیکه امروز تجارت آنها سه الی ۵ کرور است

واردات از حقوق کمر کی معاف میباشند و صادرات یکصد یکصد دینار (۱۰۰۰/۰) میپردازد حقوق صادرات باید حذف شود در عوض از واردات يك حقوق کمر کی ۱۰۰۰/۰ دریافت شود

- آرد - در صادرات یکصد سه شاهی باید پردازد معاف شود و در واردات از روی همان مأخذ ۱۰۰۰/۰ حقوق گرفته شود - بیسکویت و غیره - چون دارای

کبریت - حقوق کمر کی فعلی یکصد چهار صد دینار (۴۰۰/۰) قیمت قبل از جنگ و ۲/۰ قیمت فعلی (این حقوق کمر کی را میتوان به يك تناسب ۸۰/۰ (هفتصد دینار) قیمت فعلی رسانید بدون اینکه تجارت این امتعه تفاوت نماید

حیوانات زنده - فعلا واردات حق-وق کمر کی ندارد و در صادرات الاغ یکتومان (۸۰/۰) اشتر ۵ تومان (۱۰۰/۰) اسب و مادیان ۳ تومان (۷۹۵/۰) قاطر ۴ تومان (۹۹۵/۰) گاو و گاو میش و کوساله یکتومان (۶۹۵/۰) کوسفند (۳۹۵/۰) یکتومان سایر حیوانات ۱۰۰/۰ این حقوق کمر کی از ترقی تجارت و فلاحه ایران جلو گیری مینماید بدون اینکه فائده داشته باشد و اگر حذف شود يك رشته عمده فلاحه و تجارت صادرات ایران تشویق شده است و در عوض عایداتیکه دولت صرف نظر مینماید ممکن است يك حقوق کمر کی برای واردات معین گردد و آن حقوق (۵۰/۰) باشد

چوب - چوب ساختمان در واردات معاف میباشد چوب نجاری غیر از مبل یکصد یکصد دینار و سایر چوب ها بانضمام چوب سوخت معاف میباشند باید يك حقوق کمر کی یکصد ۲ شاهی به هر يك از این اقسام اضافه شود .

مشروبات - حقوق فعلی يك میزان متناسبی میباشد : شراب کازدار ۵ قران (۲۵۰/۰) شراب های دیگر یکصد ۴ قران (۳۰۰/۰) الکل و عرق های فرنگی يك من چهار قران (۴۲۰/۰) کنیاک ورم و ویسکی و امثال یکصد ۱۲ قران (۴۸۰/۰) آب جو و سر که یکصد سیصد دینار (۸۹۵۰/۰) لیموناد یکصد ده شاهی (۱۴۰/۰) ولی نظر باینکه ورود مشروبات از نقطه نظر حفظ الصحه بسیار مضراست و حتی در روسیه و آمریکا قدغن صرف شده باید بهر يك از مواد مزبور اقلایکصد یکتومان اضافه دریافت داشت و آب جو و سر که را تفکیک نموده و به آب های معدنی

مواد شبرینی میباشد (۲۰۰٪) دوقران در عوض یکمن
یکقران دریافت شود

میوه و خشکه بار - تجارت این امتعه ۱۴ کرور
است و هر ساله رو به تزاید است

میوه مربا - در واردات یکمن دوقران (۵۰٪)
میردازد ولی چون مواد شبرینی وقتد و شکر دارد باید
اقلا (۲۵۰٪) یکمن ۴ قران مالیات کمر کی بدهد
روغن نباتات - روغن زیتون یکمن دوقران (۱۲۰٪)
و سایر روغن ها یکمن دوپست دینار (۵۰٪) امروز در
داخله ایران این قبیل روغن ها خیلی کم و گران است
در این موارد بهترین رویه این است که اول مصرف
یک امتعه در مملکت زیاد شود که هر چه ممکن است
مشتری پیدا نماید محض اینکه بالاخره احتیاج محلی
باعث خواهد شد که در خود این مملکت آن محصول
فراهم گردد به این لحاظ بهتر این است که حقوق
کمر کی روغن ها مبدل شود به یک حقوق استاتیستیکی
۲ الی ۳۰

تخم مرغ و تخم حیوانات دیگر - در صادرات
یک حقوق ۵ شاهی یکصد عدد (۲۰۲۰٪) میردازد و
این خود جلوگیری و اشکال تراشی برای حمل و نقل به
خارج را فراهم میآورد بهتر این است که حذف شود
ماهی و خاویار - در این موقع مسئله امتیاز شیلات
را باید از نقطه نظر کمر کی مدافه نمود چنانچه معلوم
گردیده تجارت خانه لیانازف صیدماهی را در تمام سواحل
ایران در بحر خزر حتی در کنار رودخانه ها منحصر
به خود ساخته و آزادی صید ماهی را غصب نموده و
ایرانیان فقیر را که قرن ها است از این راه معیشت خود
را میگذرانیدند و حقوق آنها در امتیاز نامه محفوظ بوده
مانع شده که صید نمایند و مالیات مخصوص از آنها وصول
مینماید چون در مفاد « کتترات » خلل وارد آمده دولت
ایران حق دارد که رویه مساعدی که نسبت به آن تجارت
خانه داشت ترک گوید و چنانچه قبل از ۱۳۱۹ دولت
حق داشت که از کلیه صادرات ۵۰٪ اخذ نماید و در
قرار داد ۱۳۱۹ از برای خاویار حق صادرات منظور
نشده یعنی این حق را از خود سلب ساخته محصول

تجارتخانه مزبور محفوظ ماند اینک ممکن است دولت
حقوق کمر کی برای صادرات بحر خزر وضع نماید
و در عوض صادرات ماهی یکمن یکصد دینار (۶۰٪)
و صادرات خاویار معاف از حقوق کمر کی تاموقعیکه قرار
داد بالیانازف تغییر نیافته و بحالت کنونی باقی است از کلیه
یک حقوق کمر کی یکمن سیصد دینار برای صادرات
ماهی بحر خزر و یک من پنج قران (۵۰٪) برای صادرات
خاویار دریافت شود و صادرات ماهی در جنوب معاف
باشد

نمک - فعلا حقوق کمر کی نمک در واردات ده
من یکصد دینار (۵۰٪) و صادرات یکمن یکصد دینار
(۵۰٪) است واردات از شوره زار های کنار دریای
خزر (روسیه) میباشد و صادرات از جنوب ایران برای
عمان میباشد عایدات فعلی کم است و رویه دیگری را
باید اتخاذ نمود از واردات یکمن یکصد دینار (۳۶۰۵۰٪)
گرفته شود و صادرات از پرداخت حقوق معاف باشند
ادویه - قیمت این قبیل امتعه خیلی گران و قاجاق
آن فایده زیادی دارد و مصرف آن خیلی معمول است
اگر در عوض فلفل یکمن سی شاهی (۱۶۰٪) زعفران
یکمن ۳ تومان (۱۰۰٪) و دنبلان یک من یک تومان
(۳۳۰۰٪) سایر ادویه جات (۱۵۰٪) که حقوق کمر کی
فعلی است یک حقوق کمر کی ۶۰٪ برقرار شود تجارت
این قبیل ادویه جات ترقی نموده و عایدات دولت بیش
از حقوق فعلی خواهد بود

صمغ و ترکیبات آن - تجارت واردات یکصد
هزار تومان است و حقوق کمر کی آن ۶ هزار تومان
است نسبت به میزان ۵۰٪ الی ۱۷۰٪ که در تعرفه معین
شده خیلی کم نتیجه میدهد بهترین است که آنچه جزو ملبوس
است بمیزان ملبوس مالیات پردازد و بقیه یک حقوق ۵۰٪
پردازد

نفت و روغن های غیر نباتی - از نتیجه استخراج
معادن نفت جنوب ایران این تجارت مملکتی هر
روز بر اهمیت خود میافزاید . در پارس نیل
واردات ۴ کرور و صادرات ۷ کرور بوده ولی برای
نیلان در صادرات بیش از ۵ برابر این مقدار بیش

ایران میشود یا در ایران فراهم میاورند معاینه شود و تخم های مریض را بکلی ضبط و معدوم نمایند اگر زمینه چنین تاسیسی امروزه مشکل است يك رویه دیگری علی العجله ممکن است تعقیب نمود :

در بعضی ممالک محصول تخم نوغان يك معاینه طبی را امتحان داده و يك تصدیق نامه مخصوصی دریافت می دارد و بهترین آنها در فرانسه (*Montpelier*) و در ایتالیا (*Milan*) میباشد و باید دانست که علمای فن در این دو مملکت می باشند و تمام دول دنیا تصدیق نامه آنها را امتیاز میدهند ولی پس از مسافرت طولانی باز هم لازم است که يك مختصری در سرحدات ایران معاینه شوند ممکن است به اداره کمرک اجازه داد که ورود این قبیل تخم نوغان را بدون دریافت حقوق کمر کی تصدیق نموده و پذیرد و از سایر تخم نوغان ها -۱۰۰۰ تصدیق نامه دریافت نماید و قاجاق آنرا جدا تعقیب نماید این اقدامات محصول ابریشم ایران را ترقی داده و تجارت مملکت را بمعرفیت عهد شاه عباس خواهد رسانید **مواد معدنی - آهن** - در دنیای اقتصادی دولیکه بیش از همه مواد آهنی محصول و تجارت مینمایند از همه مقدر تر و از هر حیث سر دسته دنیای متمدن می باشند (انگلیس آلمان امریکا) بد بختانه در ایران محصول مهمی فراهم نمیکردند و واردات آن از خارجه ممانعت شده :

آهن و فولاد و غیره که بطور مواد اولیه وارد می شود ۹۰ و ۶۰ حقوق کمر کی باید پردازند حلبی که بیشتر بمصرف صنعت های یدی محلی میرسد (۱۲۰) (متناسب قیمت قبل از جنگ است) ماشین آلات آهن و فولاد خالص از قبیل قفل و میخ و غیره يك من ۷ شاهی (۵۰) ماشین آلات که از يك فلز دیگر آب داده باشند مثل اکثر ماشین های صنعتی و فلاحتی ۳۱۵۰۰ باید حقوق کمر کی پردازد معلوم است که ایران نخواهد توانست به اندازه لزوم ماشین آلات فلاحتی و صنعتی را تهیه نماید و در عوض اینکه افراد مملکت از بیکاری تلف شوند باید ماشین آلات را به آسانی وارد نمود که امر

بینی شده و در هذه السنه بونت ٹیل بمناسبت استخراج معادن حوزه بندر عباس و توسعه استخراج محل های سابق میزان صادرات خیلی بیشتر خواهد شد در واردات حقوق کمر کی فعلی نفت بدون پپ ده من سه شاهی (۲۰۷۰۰) و نفت در پپ یکمن نیم شاهی (۱۰۷۰۰) می باشد بهتر این است که طور دیگری حقوق معین شود از قسم اول یکمن یکصد دینار (۱۶۰۰) و قسم ثانی يك من دوپست و پنجاه دینار (۸۰۰) و بقیمت هائیکه فعلا نفت بمصرف میرسد (یکمن يك تومان در طهران) هیچ تفاوتی وارد نخواهد شد و مالیات این امتعه یکصد و پنجاه هزار تومان خواهد بود صادرات : صرف نظر از اینکه در امتیاز نامه در موضوع برقراری يك حقوق کمر کی بر صادرات تکلیفی معین شده یا نشده خوب است که دولت يك حقوق استاتیستیکی ده من دو شاهی (۲۰۵۰۰) برای نفت تصفیه نشده و ده من سه شاهی (۱۰۰) برای نفت تصفیه شده حقوق کمر کی معین گردد در هذه السنه عایدات دولت اقلا یکصد هزار تومان خواهد بود و کار خانجات تصفیه نفت در ایران توسعه خواهد یافت

آلات موسیقی - اقسام مختلف آلات موسیقی يك حقوق کمر کی کزافی می پردازد که مانع ترقی تجارتی شده و دولت هم عایداتی از این بابت ندارد در عوض پیانو ۴۰ (۲۵۰۰) و ۸۰ (۳۰۰۰) تومان و سایر آلات موسیقی ۲۰۰ بهتر این است که پیانو ۷ تومان و ۱۰ تومان و سایرین ۵۰ حقوق کمر کی پردازند که تجارت ترقی نموده و عایدات دولت اضافه شود

آلات علمی - باید مایل بود و تشویق نمود که از این حیث واردات به ایران ترقی نماید و به این جهت در عوض ۱۰۰ حقوق کمر کی فعلی آنها را از حقوق کمر کی معاف نمایند

مواد حیوانی - تخم نوغان - موضوع تخم نوغان برای ایران مسئله بسیار مهمی است و ورود بدون تشخیص انواع این امتعه امراض مختلف ابریشم را در ایران رواج داده و ضرر های کلی وارد نموده از نقطه نظر فلاح و رفیع آفت پیشنهاد مینماید که يك محل امتحانات ذره بینی تاسیس شود که تخم نوغانی که وارد به

آنچه تفتنی باشد یکمَن يك قران (۴،۱۶۰)۰

(۶) همان اقسام ماشین آلات که بافلزی غیر از طلا و نقره آب داده اند یکمَن یکقران سیصددینار (۴،۵۰)۰

(۷) همان اقسام که با نقره یا طلا آب داده اند یکمَن یکقران ششصد دینار (۳،۲۰)۰

این قبیل امتعه محصول آخرین درجه صنعت میباشد و ورود این قبیل ماشین آلات از برای ایران لازم است و قیمت آنها خیلی گران باین مناسبت :

(۱) از حقوق کمر کی معاف باشد و برای سایر

اشیاء حقوق (۳،۰)۰ کافی میباشد

طلا و نقره و طلای سفید - شمش - اخذ حقوق

کمر کی از این قبیل امتعه برضد اقتصاد مملکت است بجهت اینکه ورود این امتعه به دو جهت است یا برای

ضرب سکه رایج داخلی یا برای زر کرب و بعضی صنایع

دیگر و از هر دو حیث واجب است که ورود آنها به ایران

آزاد باشد فعلاً اگر صدی پنچ منفعت بدهد کسی این

امتعه را وارد ایران نخواهد ساخت چون همان مقدار

حقوق کمر کی باید پردازد

اما ماشین آلات و اسباب نقره و طلا يك حقوق (۴،۰)۰

یا (۵،۰)۰ اید پردازد در عوض ۵٪ و ۱۰٪ که

فعلاً دریافت میدارند

سایر فلزات - ماشین آلات و اسباب آلومینیوم

اخیراً در محصول کارخانجات يك مقام مهمی اتخاذ نموده

و بواسطه کمی وزن حمل و نقل آن بسیار آسان و خیلی

ارزان بفروش میرسد در عوض یکمَن ۵ قران (۱،۵۰)۰

يك حقوق (۳،۵۰)۰ کفایت است

از کسر نمودن حقوق کمر کی مواد معدنی بهیچوجه

ضرری بر عایدات دولت نخواهد رسانید برای فراهم

آوردن وسائل استخراج معادن ایران و ترقی صنایع محلی

وراء آهن کشیدن احتیاج ایران به این مواد روز بروز

زیادتر میشود و در آتیه تجارت واردات در عوض ۷ کرور

به چند برابر ترقی خواهد نمود این ترقی را به دو برابر

اقلاً در سال اول پس از جنگ و به سه برابر در سال دوم

میتوان تخمین نمود و عایدات کمر کی بهمان تناسب

ترقی خواهد نمود

معاش مردم از طریقهای جدید بگذرد مثلاً جوراب بافی در ایران جزو صنایع یدی محسوب میشود تقریباً در همان اوقاتی که تعرفه ۱۳۱۹ و اداره کمر کی تاسیس شد جوراب فرنگی طور زیاد و ارزاتر وارد شده يك چندی جوراب بافی در طهران کم و نایاب شد بعد ها ماشینهای یدی را وارد نمودند و امروزه عدده کارگران جوراب بافی های طهران چندین برابر قبل از ورود ماشین است پس محض رفع نواقص اقتصادی و اجتماعی این ترتیب کمر کی را باید تغییر داد

۱ - آهن و فولاد (شمش ، سیم صفحه ، ورقه ،

رایل ، حلبی) و هر چیزیکه غیر از آهن و فولاد فلز

دیگری ندارد و جزو امتعه تفتنی محسوب نمی شود

از حقوق کمر کی باید معاف باشد

۲ - همان ماشین آلات که با فلز دیگری آب داده

باشند در عوض ۳۲٪ یکمَن یکقران ۳ پردازند

قلع و روی و سرب - (۱) شمش و سیم و ورقه

و غیره یکمَن ششصد دینار (۳،۰)۰

۲ - ماشین آلات خالص که جزو امتعه تفتنی محسوب

نمیشود (۳) اوراق بسیار نازک که برای پیچیدن امتعه

دیگر بمصرف میرسد یکمَن ۱ قران (۱،۲۰)۰ (۴) و

ماشین آلات که با فلز دیگری آب داده اند یکمَن یکقران

و سیصد دینار (۸،۰)۰ احتیاج مملکت به این مواد بسیار

زیاد است :

(۱) و (۳) یکمَن یکصد دینار (۰،۵۰)۰ و برای

(۲) ماشین آلات (۲،۵۰)۰ و برای (۴) یکمَن ششصد

دینار (۳،۵۰)۰ حقوق کمر کی معین شود

مس و نیکل - (۱) شمش و ورقه یکمَن ششصد

دینار (۳،۷۰)۰ (۲) برای ماشین آلات نیکل و مخلوط

که نیکل آن اکثریت دارد غیر از آنچه تفتنی باشد

باشد یکمَن ۲ قران (۶،۰)۰

(۳) ماشین آلات نیکل که با فلز دیگر آب داده اند

(غیر از تور و نقره) یکمَن دو قران ششصد دینار (۶،۵۰)۰

(۴) ماشین آلات نیکل که با نقره و طلا آب داده

اند سه قران و دوست دینار (۸،۰)۰

(۵) گرد برنج و ماشین آلات مسی مخلوط غیر از

مواد اولیه پارچه بافی - در صورت استاتستیک تجارتنی ملاحظه میشود که اکثر این مواد از پرداخت حقوق معاف میباشند ولی ژوت (علفی است که برای گونی بافی ونخ قند بمصرف میرسد) یکمن دوست دینار (۹۰٪) میپردازد بهتر اینست که معاف باشد

ابریشم - از صادرات پيله و ابریشم گوریده یکمن سی شاهی ماخوذ میشود (۳۰۷۵۰٪) و ابریشم خام و محلولج در صادرات یکمن سه قران (۲۰۵۰٪) بهتر این است که این صادرات از پرداخت حقوق کمرکی معاف باشند (بقیه دارد)

هرمز میرزا

سنگ های معدنی - سنگهای صنعتی یکمن دوست و پنجاه دینار (۲۲۰٪) را باید به دونوع تقسیم نمود (۱) سنگهای حجاری شده از قبیل مجسمه وغیره یکمن یکصد و پنجاه دینار (۱۶۰٪) (۲) سنگهایی که حجاری آنها ناتمام است و سنگ مرمر وغیره ده من پنج شاهی (۵۰٪) دریافت نمود -

احجار گریمه و جواهر - از نقطه نظر اقتصادی و تجارت صادرات این قبیل اشیاء را برای مملکت نافع میدانند و حقوق کمرکی واردات نباید خیلی زیاد باشد که قاچاق این قبیل اشیاء بسیار آسان و معمول است حقوق کمرکی صادرات (۵۰٪) باید حذف شود و در واردات ۵۰٪ یا ۷۰٪ حقوق دریافت شود در عوض (۲۵٪)

کار

(۲)

کار از زحمات و متاعب زندانی میکاهد و آنرا تحمل پذیر مینماید خوشروئی میآورد و خلاق خوب میدهد تنبلی بر عکس کمتر زحمت را بزرگ کرده گاهی را کوه میکند غم و غصه و بد خلقی میدهد و نتیجه آنکه بزودی روح مریض شده جسم را از پا در می آورد

نتیجه کار و تنبلی هر روز بلکه هر ساعت دیده میشود وقتی که مشغول کاری باشید بغیر از انجام آن منظوری ندارید بر عکس در موقع بیکاری پیوستن این و آن افتاده غیبت میکنید و ایراد های غیر وارد که ناشی از جهل و بیکاری است مینمائید بدین جهت هم برای خود دشمن درست میکنید هم سبک مغز و بیپوده قلم میروید دیگر در قلوب راه ندارید و همه کس از شما منضجر و متنفر میشود چون تنبل اند کمی کار کرد یا دو سه صفحه چیز نوشت یا کتابی خواند فوراً خسته شده با کمال خود پسندی و غرور بخود میکوید آیا کسی در این عالم باندازه من کار میکند و زحمت میکشد پس امروز افتخار

شمشیری که بکار نرود زنگ میزند و دماغ و اعضای که مشغول بکار نباشد ضعیف شده از میان میروند علت اینکه دست چپ با اهمیت و اعتبار دست راست نیست کمی کار آن است

کار کن دارای قوای عقلانی و جسمانی سالمی است و هر گز به پیش آمدهای خارجی که باعث خوف و رعب تنبل است وقع نمیکند چون صبح از خواب بر می خیزد بائینه نگاه نمیکند تا به بیند آیا لاغر شده یا رنگش پریده یا زبانش بار دارد بیاران و برف و سرما و کرما نیز اعتناء نمیکند بلکه فوراً لباس پوشیده براه میافتد و در کوچه و خیابان توقف نکرده بزودی با دانه یا کار خانه خود میرسد و مشغول کار میشود بدین جهت مواد مرضی را که ممکن است روح و جسم او را متبلا کند میسوزاند و از خود دور میسازد پس همیشه صحیح و سالم است و چقدر هیئت جامعه بوجود های سالم محتاج است و هر مملکتی که سالمین آن زیاد باشند حق ترقی دارد

و لیاقت مراست افسوس که انصاف نیست اگر نظم در میان بود و عدالت کارها را اداره مینمود من باید بجای فلان و عوض بهمان باشم خدایا تو پای انصاف و عدالت را بمیان آر غافل ده اگر چنین شود و عدالت در کارها ناظر و حکمفرما گردد اول او را طرد و تبعید می کنند چه یکی دوساعت کار او و امثالش در هیئت بشریت بجوی نیرزد بعضی مجامع انسانی دارای کارکنانی هستند که بیشتر از نصف شبانه روز کار میکنند پاره کارکنان مشهور عالم پس از اتمام کار مبتلی با مراض لایعالج شدند من جمله لیتره فرانسوی صاحب کتاب لغت معروف کور شد و یکی از علمای طبیعی باجمود مفصل از پشت میز کار برخاست

پس ای دوستان عزیز من حتی المقدور کار کنید و دقیقه از آن تن نزنید چه راحت بدن در کار روح است و راحت روح در کار بدن و این قضیه همیشه ثابت و مسلم میباشد

کارکنان این عالم از سه طبقه خارج نیستند طبقه اول آنهایی هستند که هوس و آرزوهای پست محرک آنهاست و مقصود آنها از کار تحصیل دینار و درهم و خوشگذرانی است میگویند از صبح تا شام جان میکنیم تا غذای خوب خوریم و لباس خوب پوشیم آیا در این عالم بغیر از حلق و دلق و چیز دیگری هست برای این سه مقصود باید خود را باب و آتش زد و از هیچ اقدام کوتاهی نمود یقین دارم الان بخود میگوئید این دسته مردم چندان تفاوت از حیوان ندارند و هنوز بدرجات عالیّه تکامل نرسیده اند اگر غرض از وجود انسان حصول یا تحصیل سه مقصود فوق باشد حیوان الشرف و اکمل است چه فقط بدو تالی آنها یعنی بحلق و جلق بیشتر احتیاج ندارد و همیشه با دلق همراه است پس انسان احوج میباشد

جواب آنستکه در پله های اول تکامل محرک کار هوس است چه انسان در آنوقت دارای افق عالی نیست و روحش چندان انبساط نیافته همین جسم طرف توجه و ملاحظه میباشد پس هوس که یگانه سبب و محرک این درجه است باید ظهور نماید و انسان دانی را بکار وادارد

چنانچه انسان قابل و مستعد باشد پس از این محرک محرک دیگر که در ذیل نکاشته میشود بروز میکند و جای آن را میگیرد چه بسا اشخاص که عمری بهوس بسر بردند و بغیر از عوالم حیوانی از عوالم دیگر اطلاع ندارند منکر معنویت و دشمن انسانیت و چنان مغمور در حیوانیت شده اند که حد و وصف ندارد اگر کسی معتقد بعقیده داروین حکیم نباشد بمحض دیدن و شناختن آنها معتقد میشود و آما و سلمنا میگوید چه امور اجتماعی آنها منحصر است بفرام نمودن سه مقصود فوق الذکر که در حقیقت مقاصد حیوان بیچاره میباشد اشخاصیکه درجه تکامل آنها بالاتر است باید از آنها دستگیری کنند و آنها را بهر زحمتی که ممکن باشد بالا برند اگر عدم قابلیت و استعداد بگذارد انک لاتهدی من اجتب ولکن الله یهدی من یشاء

طبقه دویم دارای محرک عالی تری هستند و بدین جهت کار آنها نیز مهم تر است

هوس های معمولی و میل های متعارفی راهی با آنها ندارند و نمیتوانند آنها را بکلی مجذوب خود سازند اگر گاهی با آنها دست یابند برسبیل ندرت است نه بطور کلیت غرض این گونه اشخاص از کار فقط از دیداد ثروت و توسعه معیشت و ترضیه خواطر امیال پست نیست بلکه ممکن است از آنها نیز در موقعش صرف نظر کنند و ثروت خود را فدا نمایند

محرک آنها حب جاه و شرافت است و کسب شهرت و معروفیت و برای تحصیل این غرض تن بکار میدهند و از هیچ مضایقت نمیکند باین سو و آن سو می دوند و باین در و آن در میزنند تا دامن مقصود را بدست آورند بزرگترین آرزوهای آنها آنستکه پیش هر کسی محترم و عزیزالوجود باشند ممدوح این و آن شوند و در مجالس گفتگویی آنها نقل داستان باشد شعرا آنها را بستانند و خطبا بنام آنها خطبه خوانند بالاخره مجسمه آنها را ساخته در معابر بگذارند اگر درست تصور کنیم محرک این دسته قدری بهتر است از محرک دسته پیش لکن چنانکه شاید و باید عالی نیست چه باز هوس در میان است منتهی بلباس دیگر اگر این اشخاص فدا کاری

و اسایش بمیان اید زمین منافع و ذخائر خود را ظاهر سازد مجهول معلوم و معنی مفهوم گردد و آنچه اندر وهم ناید انشود

محض تکمیل این مقاله دو نصیحت علمی برای اشخاصیکه بنظر دقت در عرایض من دیده تهیه کرده تقدیم میکنم شاید در مبارزت با کار سودمند آیند زیرا که آنرا میسر نیست این مبارزت منوط بکار بستن این دو میباشد

نصیحت اول آنکه قاطبه اعمال و افعال را بماضی و استقبال مربوط دانند و هرگز بحال نسبت ندهند چه حال بیدوام و سریع الزوال است و نتواند بکارهای بزرگ منسوب باشد

از طرف دیگر نباید انرا دوست داشت و محل اعتناء دانست چه بقول شیخ « هر چه نباید دلبستگی را نشاید » آنکه میکوید صوفی ابن الوقت باشد ابرفوق نیست فردا گفتن از شرط طریق مقصود دیگر دارد و ابن الوقت را معنی مخصوصی است که ربطی بموضوع مسئله ما ندارد زمان حال متعلق است بظاهر بینان و کومه نظران و مغروران و بیکاران زیرا که چون این طایفه بمقامی نائل شوند یا بخوراک لذیذی برسند فوراً بان پرداخته دیگر تصور نکنند چگونه و از کجا بدست آمده یا که آفریده و که تهیه نموده و این غفلت که گاهی کنایه عظیمی شمرده میشود محض آنست که ماضی را بکلی فراموش کرده بحال پیوسته اند پس حال کوری آورد و مستی دهد و کسالت زاید اگر آنرا اهمیتی است محض آنست که از ماضی بوجود آمده چه تمام احساساتیکه دران بعرصه ظهور میرسد از ماضی است پس خود انرا اعتباری نباشد تبتلان که از زحمت کار فکری فرار میکنند و دم را غنیمت میدانند زمان حال را میسرستند و انرا بخود متعلق میدانند پس میتوان گفت زمان حال زمان تبتلان است انسان هر چه دارد از ماضی است و باید انرا باستقبال پردازد و در مملکتی که این عقیده مسلم باشد ان مملکت بذروه کمال و ترقی رسیده است

علوم یا صنایع اسلاف است که منجی اخلاف میشود و اینان در علوم و صنایع مقامی معلوم پیدا میکنند

میکند برای اطفاء حرارت هوس قوی است که آنها را میسوزاند و آرام نمیکند معذک افراد این طبقه کم اند و برای مملکت کمال اهمیت را دارند بیشتر اشخاصیکه در این عالم بکارهای بزرگ نائل شده و مملکت خود را ترقی داده جزء این دسته بشمار میروند طبقه سیم که افراد آن بسیار قلیل اند کارکنان حقیقی این عالمند و استاد بشر شمرده میشوند دیگر محرك آنها به اغراض جسمانیست نه ملاحظات روحانی مقصود آنها از کار رفع حاجت یا تحصیل شهرت یا رسیدن بفلان مقام و عزیز شدن پیش خاص و عام نیست بلکه غرض واقعی آنها از کار نفس کار است قطع نظر از مدح و قدح و تصدیق و تکذیب لهذا بی منت کار میکنند و بی ضنت سخن نگویند در کار زحمت بینند و دم نزنند لذت و آزار تحمل کنند و شکایت نمایند چه وجود آنها برای کار خلق شده بلکه آنها کار مجسمند و حق آنهاست که بر دم مراتبیت کنند و از درکات نقص بدرجات کمال برسانند یکی از این کارکنان برای مملکتی بلکه برای جهانی کافی است بنیاء و اولیاء علیهم السلام جزء این طبقه اند و همیشه قریب بلی الله کار کرده اند حکماء نیز در صف دویم آنها قرار دارند و هیچوقت مزد کار را غیر از نفس کار ندانسته و خواسته اند

بلی قدرت باجرااء کار عین اجرت کار است پس در حقیقت توفیق بکار بهترین سعادت و مزدی است که کارکن باید آرزو نماید

این بود شرح مختصری از سه طبقه کارکن که در این عالم پیدا شده اند و ضمناً فهمیدیم هوا و هوس و شهرت پرستی و عشق خالص سه محرك بزرگ کاراند در هیئت جامعه و ترقی و تعالی و عظمت و ابهت هر هیئت از نوع محرك افرادان بکار معلوم میشود یعنی اگر هوا پرستان و هوس پویان زیاد باشند ان هیئت از ترقی واقعی محروم است چنانچه افتخار پرستان و شهرت طلبان غالب شوند حالت ان هیئت تغییر یافته رو بترقی گذارد اگر عشاق کار که فی الواقع خالصین و مخلصین اند غلبه یابند در اندک مدتی ان هیئت باوج رفعت رسد انوقت سختی بار بنهد

اگر بادبادک و بالونهای کاغذی که برای بازی اطفال میساختند در میان نبود طیارات هوایی و زیپلین اختراع نمیشد و قس علیهذا پس تخم تکمیلات ما در ماضی کاشته شده فرزندانمانی که پس از ما بوجود میآیند باید نیز چنین تصور کنند و خود را مقروض ما دانند و وقتی برئی الذمه میشوند و قرض خود را میپردازند که برای استقبال یعنی فرزندان خود کاری کرده باشند اینست قاعده زندگانی پس کار کردن باید فقط ماضی و استقبال را وجه همت خود قرار داده از حال صرف نظر کند بملاحظات فوق است که دو زمان ماضی و استقبال را از منته کارکنان نامیده ایم .

نصیحت دوم آنکه کارکن باید با اخلاق و عادت پسندیده باشد و با احساسات خوب دست بکار زند و با موافقت و مراقبت عمل نماید تا کار باحسن وجه صورت پذیرد اگرچه این مطلب بنفسه مبرهن است لکن برای مزید توضیح کوئیم پس از مطالعات زیاد می بینیم دو قسم زندگانی برای انسان ممکن است یکی زندگانی مادی که بغیر از آن چیزی در نظر نیست و انسان مانند ماشین سخت و خودسرانرا میکند و بهیچ چیز وقع نمیکند و دیگری زندگانی روحانی که بامهر و محبت و صفا و وفا همراه است و انسان انرا عزیز و محترم میدارد زندگانی اول تعریض ندارد چه انسانرا بارد و نتجیب کرده خود پسند میکند دیگر و داد و محبت طرف توجه واقع نمی شوند و کم کم پست و زبون میگردند اشیاء نمی توانند جنبه لطف و کمال خود را ظاهر سازند و مانند حالات خوب تباہ میشوند کوئی قوه خبیثه درین زندگانیست

که خوب را بد و بد را بدتر میکند احساسات قلبی را بر طرف و روح را میکشد بالاخره آباد را خراب و چشمه را سراب مینماید زندگانی دوم بکلی برعکس زندگانی اول است و انسانرا بمهر و دوستی میخواند و میکوبد ترا دو جنبه است جنبه حیوانیت و جنبه انسانیت بواسطه جنبه اخیر است که محبت و احترام تولید میشود و وجاهت و لطف اشیاء بدست می آید و روح از دیدن پرده های نقاشی و مجسمات شاد و خرم میگردد و چون روح مسرور شد تحریک شده قوت میکیرد انوقت چکاری است که روح قوی از پیش نبرد پس فقط با این جنبه است که انسان می تواند بخوبی کار کند

اگر بدقت تصور کنیم می بینیم قوه در این زندگانی است که برخلاف قوه سابق بد را خوب و خوب را خوبتر میکند و کلیه نقصی را بکمال میرساند واضح است که چون کمال آید مطلوب واقعی بدست آمده و انسان بجائی که باید برسد میرسد

این بود آخرین تحقیقی که در باب کار بشما وعده داده بودم اگر سخن بطریق اجمال رفت و چندان شرح و بسط داده نشد همانا علت قلت وقت و عدم مناسبت موقع بود امید است بعدها بتوانم جبران کنم و اگر ابهام یا اشکالی در میان باشد بر طرف نمایم اگر خدا بخواهد و چشم بد روزگار بگذارد دیگر شمارا بخدا میسپارم و آینده درخشان مثل قلب خودتان برای شما آرزو میکنم والسلام ۱۳۳۷

دکتر ولی الله خان

مدیر مدرسه علوم سیاسی

7° Essais de lavage de tapis, essais de résistance et pratique des essais de solidités.

II. *Partie théorique.* Spécialement réservée aux élèves qui désireront plus tard s'occuper soit d'enseigner la teinture pratique, soit d'entrer comme vérificateur à l'Administration des Douanes.

I. *Notions très générales de Chimie industrielle.*

a) Préparation industrielle des produits suivants: soude - sulfate sodique - acide sulfurique - nitrique - chlorhydrique - acétique formique etc, etc.

b) Etude des eaux au point de vue industriel.

c) Etude des mordants d'alun, de chrome, d'étain, de fer, de cuivre.

d) notions très générales sur les dérivés benzéniques.

II. *Notions très générales de technologie des textiles.*

Etude de la laine, de la soie au points de vue préparation et teinture.

Lavage - Blanchiment - filage - tondage - epilage - provenance - qualités - prix moyens.

III. *Notions très générales de technologie des Colorants.*

Etude des ingrédients végétaux et de la cochenille. Etude de l'indigo.

Etude théorique des colorants d'aniline et des autres colorants synthétiques dérivés du benzène.

IV. Vérification des couleurs d'après le cours imprimé pour les besoins de l'Administration des Douanes.

Les essais pratiques de teinture se feraient soit au Laboratoire du gouvernement, soit dans un local spécialement approprié à cet usage.

Un petit matériel composé de tables-laboratoire, réchauds à pétrole, récipients en cuivre, foyers en brique, et de quelques appareils en verre et porcelaine suffirait pour le début.

Les instruments complémentaires se trouvent tous au Laboratoire gouvernemental. Les frais d'installation et de dépenses mensuelles, seraient couverts par le produit des recettes effectuées sur les tapis qui, à la sortie du pays, acquittent le droit de dispense.

Ces recettes d'après des décisions antérieures prises par la Trésorerie Générale et le Conseil des Ministres doivent d'ailleurs exclusivement être réservées à subvenir au frais d'exécution de toutes les mesures capables de contribuer à l'amélioration de l'unique industrie nationale.

L'Ingénieur:
Vahrenkamp

La pratique presque exclusive sera la base de cette section.

Les élèves devront pouvoir présenter une collection de teintures effectuées par eux mêmes.

Une partie théorique se rapportant tout spécialement à la compréhension des essais pratiques qu'ils seront constamment chargés d'effectuer sera jointe à leur programme.

Les élèves admis dans cette section devront être porteurs d'un diplôme d'études moyennes.

II. Formation d'une section d'apprentis desquels s'occuperont surtout les élèves déjà au courant de la première section. Pourront y être engagés exclusivement.

Les teinturiers, fils de teinturiers, ou jeunes gens qui désireraient se mettre au courant des procédés de teinture à l'aide de couleurs reconnues solides et appropriées.

L'enseignement sera essentiellement pratique et comprendra: les manutentions des procédés de teinture à l'aide des colorants naturels et des dérivés admis à l'entrée en Perse. A ces manutentions seront joints les essais de solidité à la lumière, eau et lavage, et tous les renseignements économiques pouvant intéresser les teinturiers indigènes.

III. Formation parmi les jeunes gens les plus doués, d'un noyau de Vérificateurs qui en dehors du programme tracé, seront mis au courant de la vérification et de l'analyse des colorants sur fibres.

Les bons vérificateurs de ce genre sont très rares à l'Administration des Douanes; ces jeunes gens pourront en outre,

grâce aux connaissances acquises servir de *Conseillers techniques* de l'industrie du tapis de Perse.

PROGRAMME

I. *Pratique.* Elle comprendra: la teinture méthodique telle qu'elle est effectuée dans les laboratoires pratiques des usines, à l'aide des ingrédients suivants:

a) *Ingrédients naturels.* Garance, gaude feuilles de mûrier, feuilles de vignes, écorces de grenade, herbes spéciales des régions de Tauris et Zendjan, cochenille, indigo etc., Combinaisons de ces divers procédés, formation de gammes de tons, établissement d'une collection de teintes.

b.) *Ingrédients artificiels.* Teinture à l'aide des dérivés d'alizarine - d'Anthracène d'antraquinone - colorants à mordants - colorants à développement - colorants monochromes et ériochromes, suisses et anglais très utilisés déjà à Sultanabad, Hamadan, Tauris, et dont l'entrée a été autorisée en Perse après examen approfondi.

C.) *Essais divers se rapportant à l'une ou l'autre des sections.*

Ils comprendront:

- 1° Lavage des laines
- 2° Blanchiment des laines
- 3° Epilage des laines d'après les procédés indiqués par la pratique et non ceux actuellement utilisés en Perse.
- 4° Correction des eaux.
- 5° Analyse et vérification des couleurs.
- 6° Préparation et essais au Laboratoire des produits chimiques les plus utilisés en teinture etc. etc.

Il ignore: les procédés simples et économiques de teinture à l'aide des colorants d'Alizarine et d'antraquinone, la sélection des bonnes laines, les qualités à requérir des eaux, le traitement de ses couleurs. Il a oublié: les procédés de teinture à l'aide des colorants naturels qui lui sont fournis par le sol de culture, les variétés innombrables d'anciens dessins de tapis, l'harmonie recherchée dans l'assemblage des couleurs. Il n'a jamais été mis au courant du degré de ravage causé par l'emploi des colorants d'aniline, ni des débouchés lui permettant de travailler avec méthode et économie.

* * *

La création d'une section d'études strictement réservée à mettre en vue le vrai tapis d'orient s'imposait.

L'exécution de cette idée vient d'être assurée par la décision suivante de l'honorable Conseil des Ministres :

N° 2557 Le 5 Ghovs 1297

Ministère des Finances

Le Conseil des Ministres,

Vu le projet du Ministère de l'Agriculture du Commerce et des Travaux Publics a décidé à la séance du 27 Aghrab 1297 ce qui suit :

Article I.— Vu l'arrêté du 19 Moharram 1333 décidant l'exemption des tapis colorés des couleurs d'aniline à l'exportation; une somme annuelle de 3940 tomans sera remise dès le premier Ghovs 1297, par le ministère des Finances, au ministère de l'Agriculture, du Commerce et des Travaux Publics pour la création d'une section de

teinture servira à payer La dite somme les appointements des employés et les dépenses de cette section! les appointements de l'ingénieur-chimiste, nommé directeur de cette section, ne feront pas partie de cette somme et seront versés d'après le contrat signé entre le Gouvernement et ce fonctionnaire.

Article II.— Outre la dite somme, un montant de 625 tomans sera versé au ministère de l'Agriculture, du Commerce et des Travaux Publics, dès l'approbation de ces articles, pour couvrir le prix des matériaux et mobiliers de cette section.

Article III.— Le Ministère de l'Agriculture, du Commerce et des Travaux Publics et le ministère des Finances seront chargés de l'exécution du présent arrêté.

L'original est conservé au cabinet de la Présidence du conseil des Ministres.

S. Vossough-ed-Dowleh.

Formation d'une section pratique de teinture

BUT. I. Former un noyau de spécialistes au courant de tous les procédés de teinture connus sur laine et sur soie, de l'examen des colorants bruts, de la question des laines dont dépend l'avenir de l'industrie persane et de questions secondaires se rattachant à cette industrie telles que: lavage des laines, traitement des laines dites d'épilage, rendement des couleurs végétales et artificielles, correction des eaux etc. etc.

En résumé, ces spécialités seront destinées à propager plus tard soit en province soit à Téhéran les connaissances qu'ils auront acquises.

MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE, DU COMMERCE ET

DES TRAVAUX PUBLICS

REVUE

Agricole et Commerciale

Ière année

N° 18

7 Décembre 1918

La Création d'une Section pratique de teinture annexée au Ministère du Commerce et de l'Agriculture

Les mesures prises depuis plusieurs années dans le but d'empêcher la ruine complète de l'Industrie du tapis de Perse viennent d'être jugées insuffisantes.

Les prescriptions de Mozaffereddin-Chah, les décisions prises en Ramazan 1317, strictement exécutées par l'Administration des Douanes, l'institution d'un droit de dispense progressif et la saisie de toutes les couleurs d'aniline trouvées à l'intérieur du pays, mesures inaugurées sous feu Mr. Mor-nard, enfin les travaux de la Commission d'enquête en date du 2 Djaddie 1332 n'ont pas encore procuré les résultats attendus.

La cause d'un tel retard s'explique par la suite des derniers événements qui ont occasionné l'inertie complète de l'industrie intéressée.

Rien n'a pu être réalisé durant ces quatre années passées et la lutte contre l'emploi des mauvais colorants est de nouveau engagée! Malgré les efforts de propa-

gande, les mesures extrémistes prises depuis plus de 20 ans aucun changement n'a pu être imposé. Les statistiques douanières montrent tout au contraire, d'après le compte rendu des recettes effectuées sur les tapis à l'exportation, le développement progressif des mauvaises méthodes de travail; elles nous placent devant les yeux une situation très grave; *la dépréciation de plus en plus marquée du tapis de Perse à l'étranger.*

* * *

Il faut reconnaître avant tout que dans ce pays, l'ignorance est causé de la plupart des ennuis et vient en contradiction des idées les plus généreuses.

Le teinturier indigène ne désire pas adopter les procédés reconnus profitables à l'Industrie qu'il dirige parce qu'il ne se rend pas compte de la décadence de cette industrie et parce que d'autre part il délaisse et finit par abandonner complètement les anciennes méthodes de travail.